

LUONNON YSTÄVÄ

KUOPION LUONNONYSTÄVÄIN
YHDISTYKSEN JÄSENLEHTI 2022

Teemana
luontoharrastukset
ja retkeily!

Kuopion kansallinen
kaupunkipuisto s. 18

Luonto-illat jatkoon!
s. 6-7

Kasvokuvassa Marja Tenhunen!

Lapset ulos!

Suomen
luonnonsuojeluliitto

LUONNON YSTÄVÄ

KLYY:n jäsenlehden 42. vuosikerta

Julkaisija

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys r.y.

Puijonkatu 15

70100 Kuopio

Päätoimittaja Mervi Hyvönen

Työryhmä Mervi Hyvönen, Pekka Tenhunen, Piia Ratava

Taitto Piia Ratava

Paino Liikekirjapaino 344 kpl

ISSN 0780-251X

Kansikuva Piia Ratava

Lehti on luettavissa myös sähköisenä versiona osoitteessa www.sll.fi/kuopio/julkaisut/jasenlehti/

Painotuote
4041 0955

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys r.y.

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys (KLYY) on Suomen vanhin luonnonsuojeluyhdistys. Se on perustettu vuonna 1896 ja toimii Suomen luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistyksenä. Yhdistyksen tämänhetkinen jäsenmäärä on noin 1500. Yhdistyksen tehtävänä on herättää ja ylläpitää harrastusta luonnon tuntemiseen ja tutkimiseen sekä edistää luonnon- ja ympäristönsuojelua.

Hallitus 2022

Puheenjohtaja Ari Kekäläinen

puheenjohtaja@klyy.fi 0400517641

Varapuheenjohtaja Anne Paulo-Tuovinen

Sihteeri Tapio Osala

Muut hallituksen jäsenet

Peter Lahdenperä

Pekka Tenhunen

Minna Pellinen

Mervi Hyvönen

luonnonystavat@klyy.fi (jäsenmaksu- ja jäsenrekisteriasiat)

www.klyy.fi

www.klyy.nettisivut.fi (jäsenrekisteri)

www.facebook.com/KLYYry

www.instagram.com/luonnonystavat

Toimitila LUONTOTUPA Puijonkatu 15, 70100 KUOPIO

Avoinna ma-to klo 13-17

Päivystäjä Petri Tabell petri.tabell@klyy.fi

Puijonkatu 15 toimii KLYY:n toimitilana sekä Pohjois-Savon luonnonsuojelupiirin toimipaikkana.

Pohjois-Savon luonnonsuojelupiirin aluesihteeri

Juha Ahola

0408482869 pohjois-savo@sll.fi

Sisällysluettelo

Pääkirjoitus	3	Kuopion kansallinen kaupunkipuisto	18
Onko mikään muuttunut?	4	Apurahapäätökset 2022	21
Marja Tenhunen – luonnonystävä	5	Millainen on KLYY?	22
Tule tekemään KLYYn toimintaa	6	Talviretkeilyn lumoa	23
Retkitunnelmia	8	Koulupojat pöllöretkellä	24
Lintuharrastajan vuosi Pohjois-Savossa	10	Kesonsuon kylmät yöt	26
Lintukerhon toimintavuosi	12	Galleria Puijonkadun Luontotupa	29
Kameralla perhoseja metsästäämään	14	Lasten sivu	30
Klyy, piiri, liitto	15		
Lapset ulos!	16		

Pääkirjoitus

TÄRKEITÄ PÄIVIÄ

YHDISTYKSEN TOIMINNASSA

Teksti Ari Kekäläinen kuva Mervi Hyvönen

Yhdistyksemme toimintakauden aikana on jäsenistön kannalta erityisen tärkeitä ja merkittäviä päiviä tulos- ja yhdistykselle on kaikkein tärkein päivä silloin kun Sinä jäsen osallistut toimintaan. Osallistumista on myös tämän lehden lukeminen. Tapahtumiin, retkiin ja Kuopion Luontoiltoihin Luontotuvalla osallistumalla olet mukana yhdessä tekemisessä. Aika usein tarjoamme osallistumismahdollisuuden myös viestivälineiden avulla, jolloin tapahtuma tai Luontoilta tulee lähellesi. Pyrimme vielä entisestään laajentamaan ja henkilökohtaistamaan jäsenoiminnan suunnittelua. Kaikkia toimintamuotoja pyrimme jatkossa toteuttamaan entistä laajemmän valmistelijaryhmän avulla. Tavoitetilassa Luontoiltoja juontaa ja järjestää yhä useampi jäsen. Tehtäviä on monenlaisia jo ihan pienessäkin jäsenoiminnassa. Kaikkiin tehtäviin on tarjolla valmentaja tueksi. Aloittaa voi ilman aikaisempaa osaamista. Osaamista pyritään laajentamaan ja levittämään.

Mistä toivoisit Luontoillassa puhuttavan? Voisitko itse kertoa jostain luontokokemuksesta muille jäsenille tai järjestää kyselyillan, jossa muut jäsenet pyrkisivät vastaamaan esittämiisi kysymyksiin. Luontoillan aiheena voisi olla kuvakertomus omasta retkestäsi. Joku on voinut tehdä pitkän pyöräretken saaristomaisemaan. Retken ja siitä kertovan kuvatarinan voi tehdä myös lähipihaan tai lähipiistoon. Pääsääntöisesti virtuaalivälinein tapahtumia seuraaville jäsenille se saattaa olla ainut keino päästä ”lähipihaan tai naapuripiistoon”. Osalla meistä on jonkin rajoitteen takia mahdotonta päästä liikkumaan vapaasti luonnossa. Toivon, että voimme tarjota luontokokemuksia myös ihan läheltä ja pienessäkin mittakaavassa. Saitko stipendin tai apurahan? Minä tiistaina tulisit kertomaan apurahatarinasi? Mitä voisimme Luontoillassa suunnitella? Ainakin tulevan kauden retkisuunnittelu olisi hyvä aihe. Pääsisimme valitsemaan joitain retkikohteita ja perustamaan oman suunnitteluryhmän kullekin retkikohteelle. Tavoitteena on saada Luontoillat osallistuvan jäsenistön kiinnostuksen mukaisiksi.

Mitä sinä toivoisit Luontoillassa puhuttavan?

Yhdessä tekemiseen yhdistystoiminnassa liittyy myös vastaaminen suuren yleisö ympäristöhuoliin. Teollisuuden ja ympäristön vuorovaikutuksessa on eri näkökulmia. Tuotannollisen prosessin toteuttajalla on usein eri kiinnostuksen kohteet kuin toiminnan vaikutuspiirissä asuvalla tai virkistäytyvällä kansalaisella. Tuotannolliseen toimintaan haetaan lupia ja yhdistyksellä on asianosaisena usein mahdollisuus lausua kannanotto luvan myöntämisen suhteen. Lupaprosessin hallinta ja vaikuttavan asiaperusteisen vastineen tai vaatimuksen laatiminen ei ole ”perusjäsenen” osaamista. Yhdistystä lähestytään jatkuvasti mm. kaivos-, ympäristö- ja rakennuslupien osalta. Meitä pyydetään myös tekemään muistutuksia ja/tai valituksia yleis- ja asemakaavojen suhteen. Yhteydenottajien huoli

on usein erityisen perusteltu. Yhteydenottoja tulee kuukausittain ja välillä viikoittain. Näiden yhteydenottojen seurantaa ja vastausten/vastineiden valmisteluun on joitain ahkeria jäseniä. Tässäkin asiassa selkeämpi ryhmäytyminen jakaisi taakkaa laajemmalle.

Siis yhdistystoiminnan tärkein päivä on silloin kun juuri SINÄ osallistut. Odotan tapaamistasi paikan päällä tai virtuaalisesti.

Ari Kekäläinen, 044 493 1288, puheenjohtaja@klyy.fi

ONKO MIKÄÄN MUUTTUNUT?

Teksti ja kuvat Pekka Tenhunen

Huhtikuussa 1990 pidin pienen esityksen erään eläkeläisjärjestön kokouksessa. Esitystä varten tekemäni teksti tupsahti arkistojen kätköistä äskettäin käsiini. Luin sen ja ihmettelin, kuinka paljon ajankohtaista siinä on edelleen, 30 vuoden jälkeen!

”Kun minä 1960-luvulla nuorena koulukkaana puhuin luontoon liittyvistä asioista, oli se harvinainen puheenaihe.

Tänä päivänä tuntuu siltä, että kaikki puhuvat luonnosta ja sen suojelusta. Kukin tavallaan. Ympäristökysymykset ovat joka-päiväisiä otsikoita lehdissä ja uutisissa. Alkanutta 1990-lukua on kuvailtu ympäristöasioiden vuosikymmeneksi. Erilaiset ympäristöongelmat ovat kasaantuneet sekavaksi vyyhdeksi, jota olisi selvitettävä. Useimmille teidän ikäisillenne sota oli koettelemus, jonka olette saaneet läpikäydä. Nuo koettelemukset ovat viime aikoina tulleet tutuiksi nuoremmillekin talvisodan 50-vuotisjuhlien merkeissä.

Minusta tuntuu, että meidän nuoremman sukupolven sota on vielä edessä päin. Meidän on yritettävä selvittää koko ihmiskunta läpi ympäristöongelmien. Meidän sotamme ei ole luotien pelkoa ja räjähdyksistä kärsineiden ihmisten tuskaa. Se ei ole sotaa rintamalinjalla silmätysten vihollisen kanssa. Meidän sotamme on loputtoman pitkä sissitaistelu tuntemattomia vihollisia vastaan. Emme tiedä, mistä saastevihollinen tulee, mitä se tekee ja miten sen taltutamme. Taistelemme aikaa vastaan. Meidän sotamme uhreja ovat tulevat sukupolvet. Lapset, jotka joutuvat maksamaan sairauksina ja kärsimyksinä tämänpäiväisen, lyhytnäköisen ahneutemme. Uhrina ovat tätä maapalloa asuttavat eläin- ja kasvilajit.

Monesti kysytään, että mitä yksittäinen ihminen voi tehdä näille maailmanlaajuisille ongelmille.

Ei tietenkään mitään dramaattista. Ei kukaan voi taikatempun tavoin tai jollain mahtikäskyllä ratkaista näitä asioita. Otetaanpa esimerkiksi kasvihuoneilmiö: Osasyynä ilmiöön on ilmakehän hiilidioksidipitoisuuden nousu. Se alkoi teollistumisen myötä jo vuosisadan alkupuolella. Ensin hitaasti ja sitten koko ajan kiihtymistään kiihtyen. Vaikka heti tänään seisauttaisimme kaikki hiilellä ja öljyllä toimivat laitteet ja voimalat, hiilidiok-

sidipitoisuus ilmakehässä alkaisi merkittävästi laskea vasta kymmenien vuosien kuluttua.

Monet muutkin ympäristöön liittyvät ongelmat ovat samankaltaisia: ne tulevat esiin vähitellen ja ovat hitaasti muutettavissa. Mainittakoon tässä vaikkapa metsäkuolemat, aavikoituminen ja valtamerien saastuminen. Kaikkia ongelmia emme vielä edes tiedosta!

No, onko siis yksittäisellä ihmisellä tässä osaa tai arpa? ON! Voimme jokainen osaltamme olla vaikuttamassa muutoksen vauhtiin ja suuntaan kulutustottumuksillamme! Tässä pätee vanha viisaus: penneissä miljoonan alku.

Jokainen pieni osanen oikeaan suuntaan on helpottamassa ympäristömme tilannetta. Keskeinen sana on todellakin kulutus.”

Tämän jälkeen tekstini jatkui esimerkeillä, jotka liittyivät tuolloin meneillään olleeseen kampanjaan vastuullisesta kulutuksesta ja kehitteillä olevaan ekomerkkiin. Nykyäänhan tuotteisiin painetut kuluttajaa informoivat merkit ovat tuttua arkipäivää jokaiselle.

Esitykseni lopuksi valoin kuulijoihin tulevaisuudenuskoa vakuuttamalla, että en ole maailmanlopun lähettiläs, vaan haluan tuoda esiin tosiasioita, jotta niihin voidaan tarttua. Eletään positiivisella asenteella! Kevätkin teki tuolloin huhtikuussa tuloaan, monia muuttolintuja oli jo nähty.

Esitys oli suunnattu vanhemmalle väelle. Niinpä ylikulutukseen liittyen vielä esityksen lopuksi tein ennustuksen, jonka toivoisin edelleenkin toteutuvan:

”Tässä asiassa vanhuus ja viisaus yhdistyvät. Entisajan säästämisen hyve nousee vielä uuteen kunniaan!”

Marja Tenhunen – luonnonystävä

Monille KLYY:n jäsenille tuttu Marja Tenhunen sai vuoden 2021 lopulla Suomen luonnonsuojeluliiton kultaisen ansiomerkin. Marja on ollut luonnonystävä koko ikänsä ja on mm. KLYY:n kunniajäsen.

Luonnon Ystävä -lehti haastatteli uutta "mitalistia".

1. Milloin ja miten tulit luonnonystäviin?

Tulin mukaan Kuopion Nuoriin Luonnonystäviin vuonna 1974. Kuulin luokkatoveriltani, että Kuopiossa toimii sen niminen kerho.

2. Mistä erityisesti tykkäät luonnossa?

Olen kasvanut maalaisympäristössä, missä elettiin yksinkertaista, omavaraista elämää. Pidän kauniista maisemista, linnuista ja kukista.

3. Millainen koulutus sinulla on?

Olen Kuopion Tekusta vuonna 1978 valmistunut yhdyskuntatekniikan insinööri, pääaineena mm. kaavoitus. Avoimessa yliopistossa suoritin ensin ympäristötieteen opintoja ja opiskelin sen jälkeen vuonna 1998 Joensuun yliopistossa opettajaksi (KM, kasvatustieteen maisteri). Erikoistuin alkukasvatukseen ja matematiikkaan. Gradussani tutkin alakoululaisten käsityksiä kierrätyksestä.

4. Olit Pohjois-Savon luonnonsuojelupiirin aluesihteerinä 15 vuotta (2006-2020). Millaisia muistoja siitä on?

Sain työskennellä alueemme paikallisyhdistyksissä hyvässä ilmapiirissä ja tutustua monenlaisiin mielenkiintoiisiin ihmisiin myös ympäri Suomen sekä oppia paljon uusia asioita luonnosta ja ympäristöstä.

5. Mikä mielestäsi on nyt ajankohtaista luonnonsuojelussa?

Luonnonsuojelulla on monenlaisia vaikeita haasteita: metsiensuojelu, kaikenlainen monimuotoisuuden häviäminen ja myös ihmisten tuhlailevan kulutuskäyttäytymisen muuttaminen.

SLL:n kultaisen ansiomerkin myöntämisperuste:

Luonnonsuojeluliiton hopeinen ja kultainen ansiomerkki voidaan antaa henkilöille, jotka ovat edistäneet liiton ja sen alaisten järjestöjen toimintaa tai ovat muuten toimineet merkittävästi luonnon- ja ympäristönsuojelun edistämiseksi.

Kultainen ansiomerkki voidaan myöntää vähintään 20 vuoden ajan menestyksellisesti toimineelle jäsenelle.

6. Vinkkisi luonnonsuojeluun?

Pieniä tekoja, esimerkiksi omissa kulutustottumuksissa. Kaikki alkaa yhdestä, ei miljoonasta!

7. Olet ollut monin tavoin vapaaehtoisena mukana KLYY:n toiminnassa. Mikä on erityisesti jäänyt mieleen?

Mukavat retket ja jäsenillat. Tykkään myös "kuivasta" perusjärjestötoiminnasta!

8. Terveiset KLYY:lle ja sen uusille jäsenille sekä toimijoille?

Tervetuloa rohkeasti mukaan! Nykyiset toimijat, ottakaa uudet jäsenet avoimesti ja lempeästi mukaan!

Marja tykkää kukista. Niittynätkelmä on lempikasvi.

TULE TEKEMÄÄN KLYY:N TOIMINTAA

Teksti Pekka Tenhunen Taustakuva Pekka Tenhunen

Uusi toimintaidea kokeilussa!

Jäsenet ja monet "ulkopuolisetkin" tykkäsivät pienimuotoisista KLYY:n luontoilloista, joita järjestettiin tiistaisin viime talvikaudella. Puijonkatu 15 Luontotuvalla kertyi joka kerta porukkaa ja etäyhteydellä pääsi mukaan kauempaakin. Iltaan kutsuttu asiantuntija kertoili leppoisaan tapaan aina kulloinkin omasta aiheestaan. Aiheita olikin monenmoisia sähköautoista muurahaisiin ja kaikkea siltä väliltä. Ja totta kai illan ohjelmaan kuuluivat myös kahvit sekä teet pikkupurtavan kera. Tarjoiluiden ääressä oli mukava vaihtaa kuulumisia.

Luontoiltojen aiheet valikoituivat esiin tulleiden toiveiden mukaan ja osaltaan vaikutti myös se, mistä ja miten löytyi iltaan sopiva vapaaehtoinen asiantuntija. Luontoillan järjestely vaatii aina jonkin verran etukäteisvalmisteluja.

Järjestämisen pallo heitetään nyt jäsenistölle! Onko sinulla aihe, jonka tiimoilta haluaisit järjestää luontoillan! Voit toimia asiasi tuntijana joko itse tai tuoda mukanasi jonkun toisen kertomaan illan teemasta.

Me tarjoamme luontoillallesi mukavan kotoiset puitteet KLYY:n Luontotuvalla ja tiedotus jäsenistölle hoituu jäsensähköpostin välityksellä. Luontoilloille varattu aika on tiistaisin klo 18.00 - 19.30. Varaukskalenteria täytetään sen mukaan, kuinka aiheita ja järjestäjiä löytyy.

KLYY on tukenasi illan järjestelyissä ja etäyhteyden tekemisessä. Mielellään voit itse organisoida illan pikkutarjoilut, mutta etsimme tarvittaessa vapaaehtoista keittiöhenkilökuntaa! Yhdistys kustantaa kulut.

Lisätiedot, kyselyt ja kalenterivaraukset:

tapahtumat@klyy.fi .

Ensimmäiset illat jo varattu!

Tervetuloa mukaan!

Luontoillat ovat tiistaisin klo 18.00 – 19.30. Tapahtumapaikka on yhteinen Luontotupamme, vanhassa hienossa kivitallossa osoitteessa Puijonkatu 15 (kadulta sisään). Myös etäyhteydellä voi osallistua. Linkki lähetetään jäsensähköpostilla muutama päivä ennen iltaa. Sitä voi myös kysyä osoitteesta tapahtumat@klyy.fi .

Seuraa tapahtumakalenteriamme sivulla: <https://www.sll.fi/kuopio/>

Syksyn 2022 jäsenillat

27.9. Saturnus-toimintaseuramme esittelee syyskauden toimintaansa. Mitä tapahtuu taivaalla ja Huuhanmäen tähtitornilla?

4.10. aihe avoin

11.10. Linnunruokintailta. KLYY:n Lintukerho esittelee talvilintujen ruokinnan periaatteita ja niksejä. Jos kiinnostusta on, voidaan tehdä linnunruokien yhteistilaus tukkukauppiaille.

18.10. Karttailta. Internetin karttasivustojen esittelyä ja käytönopastusta Kaisa-Maria Remeksen vetämänä. Mitä kaikkea hyödyllistä netistä löytyykään?

25.10. Siili-ilta. Siilit – nuo pihojemme sympikset – käyvät talvilevolle. Minna Pellinen kertoo siilien hoitoasioista. Esitelyssä siilin talvipesä. Ohjeita hyvän pesän rakentamiseen.

1.11. Perinnebiotoopit. Sanni Virtanen ELY:stä kertoo perinnebiotoopeista, suojelusta ja hoidosta. Otetaanko KLYY:lle ensi kesäksi oma ketoniitty hoidettavaksi? ☺

8.11. aihe avoin

15.11. Talviretkeily. Piia Ratava esittelee talviretkeilyn mahdollisuuksia ja varusteita. Kohteita löytyy niin lähiseudulta kuin kauempaakin.

22.11. Lintuhavaintojen ilta. Netissä olevan Tiira-havaintosysteemin käytön esittelyä. Samalla saadaan ajantasainen katsaus syksyn lintutilanteeseen!

29.11. aihe avoin

(6.12. itsenäisyyspäivä)

13.12. KLYY:n glögi-ilta. Rentoa seurustelua joulun odotuksen ja pikkupurtavan merkeissä. Siinä on samalla mainio mahdollisuus tehdä hankintoja pukinkonttiin KLYY:n tuotteita ostamalla. ☺

Talvikauden luontoiltojen aiheita kehiteltiin ideariihessä 13.9. Luontotuvalla. Hyviä aiheita kertyi melkoinen määrä!

**Ota rohkeasti yhteyttä
ja tarjoa aihetta luontoillalle!**

Löytyykö luontojulisteita?

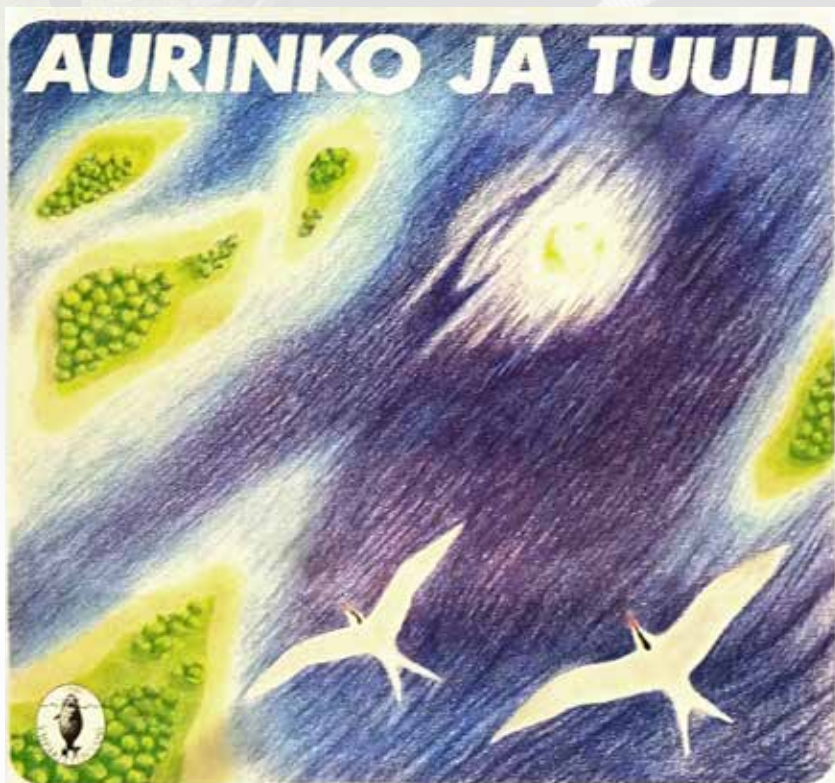
Julisteet olivat suosittuja kotien seinillä etenkin 1970-1980-luvuilla. KLYY:n Luontotuvalla on loppusyksyksi suunnitteilla näyttely vanhoista luonto- ja luonnonsuojeluaiheisista julisteista.

Löytyykö sinulta sellaisia?

Ota lokakuun aikana yhteys Tenhusen Pekkaan ja kerro, millaisia "aarteita" sinulla on!

Sähköposti: tenhunen.tenhunen@gmail.com
Puhelin: 044 289 2220.

Suomen luonnonsuojeluliitto järjesti Ympäristövuoden 1980 kunniaksi luontoaiheisia konsertteja.

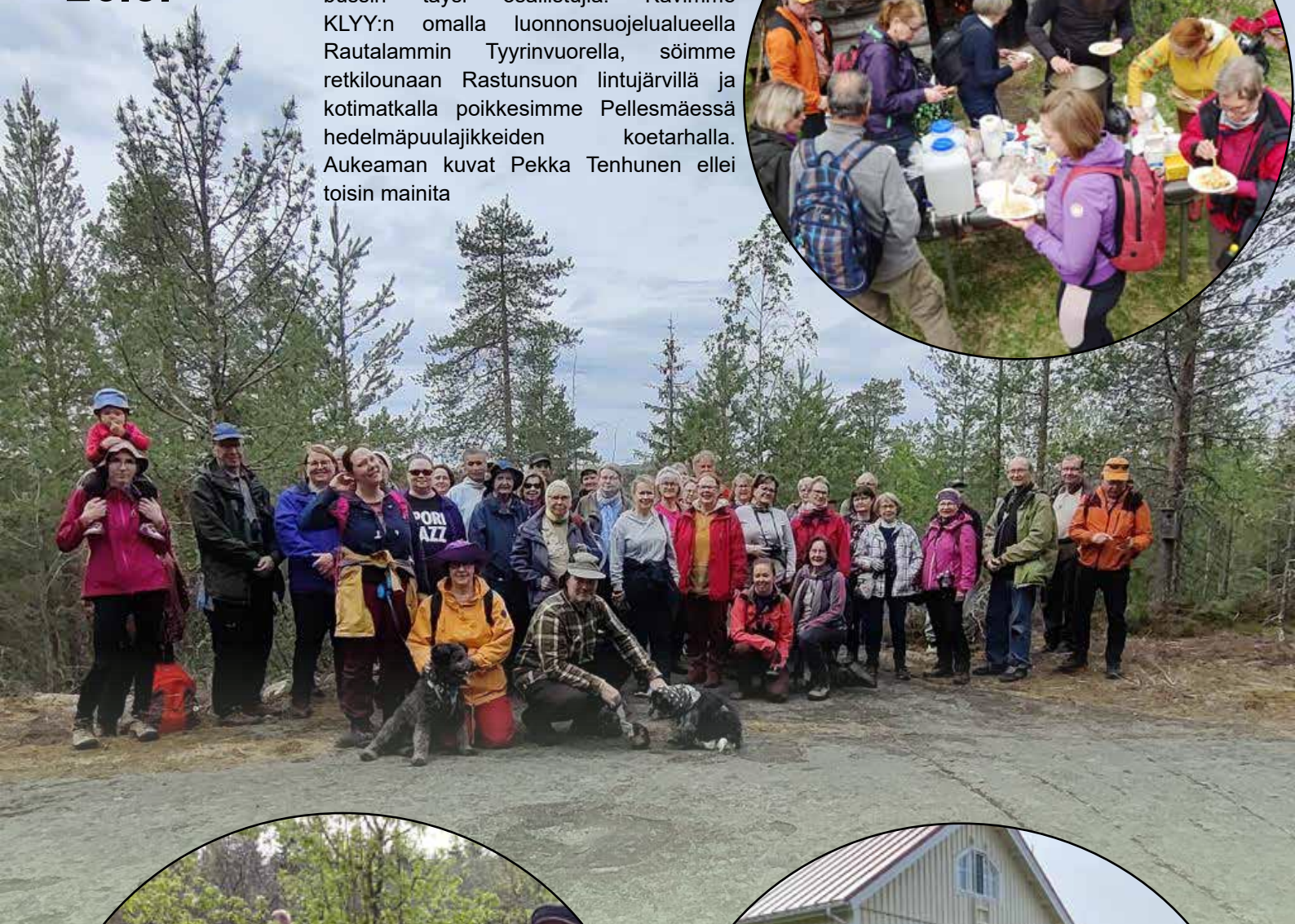

Ympäristökonsertti 1980

RETKITUNNELMIA

26.5.

Yhdistyksen kevätretkellä 26.5. oli bussin täysi osallistujia. Kävimme KLYY:n omalla luonnonsuojelualueella Rautalammin Tyyrinvuorella, söimme retkilounaan Rastunsuon lintujärvillä ja kotimatalla poikkesimme Pellesmäessä hedelmäpuulajikkeiden koetarhalla. Aukeaman kuvat Pekka Tenhunen ellei toisin mainita

KLYY:n stipendiaatti, tutkija Harri Kokko esitteli omena, päärynä- ja luumupuita. Niitä on satoja erilaisia.

27.4.

KLYY järjesti 27.4. retken Ukrainan sotapakolaisille. Osallistujat löytyivät monikulttuurikeskus Kompassin avustuksella. Puijonnokan laavulla vietetty iltapäivä oli ikimuistoinen.

19.6.

Luonnonkukkapäivän retki 19.6. tehtiin kaatosateisessa säässä. Muutama urhea retkeläinen lähti mukaan! Oppaina olivat Timo Perätie (kuvassa) Kuopion kaupungin ympäristöpalveluista ja KLYY:stä Kaarina Heiskanen. Kuva: Kaarina Heiskanen

Kokouskutsu

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry:n
sääntömääräinen syysvuosikokous
maanantaina 14.11.2022 klo 18
Kuopion Lyseolla (Puijonkatu 18).
Käsitellään sääntömääräiset asiat.
Kahvi-/teetarjoilu.
Tervetuloa!

LINTUHARRASTAJAN VUOSI POHJOIS-SAVOSSA - AINA ON HYVÄ AIKA OLLA LINNUSSA!

Teksti ja kuvat Mervi Hyvönen ja Tuomo Keinänen

Kevät ja alkukesä

Kevät ja alkukesä ovat ehkä lintuharrastajan parasta aikaa. Ensimmäiset muuttolinnut saapuvat Pohjois-Savoon noin maaliskuun puolivälissä. Sulapaikoista löytyy laulujoutsenia, telkkiä, sinisorsia, isokoskeloita ja uiveloita. Huhtikuussa peltojen sulapaikoilla viipyilevät ensimmäiset pulmus- ja kottaraisparvet, töyhtöhyypät ja kuovit. Lokit saapuvat virtapaikoille ja sulapelloille. Hieman myöhemmin lumipeitteen vähentyessä eri rastaslaajat ja hanhiparvet ilmaantuvat pelloille. Kiurut ja taivaanvuohet esittävät hauskoja laululentojaan.

Huhtikuun lopussa ensimmäiset kahlaajat, kuten metsäviklo, suokukko, valkoviklo ja liro saapuvat ruokailemaan peltojen kosteimmille kohdille ja lietteille. Sinne kerääntyy myös eri sorsalajeja. Ruskosuo-, sinisuo-, ja arosuohaukat saapuvat liihottelemaan ruovikoiden ja peltoaukeiden päälle. Rantaruovikon ”pulloonpuhaltaja” eli kaulushaikara aloittaa hieman epäviireisen puhalluksensa iltahämärissä. Monille tuttu peipon laulu täyttää viimein metsät.

Toukokuun alussa muutolta palaavat hyönteissyöjät kuten tiltalit, pajulinnut, kirviset, västäräkit, taskut, rautiaiset ja siepot. Pääskytkin saapuvat, ja kiitäjälintuihin kuuluva ter-

vapääsky viimeisimpänä. Toukokuun loppupuolella metsä raikaa kerttujen ja satakielten kauniista liverryksistä. Voi-pa hyvällä onnella kuulla ja nähdä kuhankeittäjän, tuon loistokkaanvärisen ”Suomen papukaijan”. Kosteikoilla voi kuulla öisin ja toisinaan myös päivisin luhtakanan ja luhtahuitin erikoisia ääntelyitä kaulushaikaran puhallusten säestämänä.

Keskikesä

Juhannuksen tienoilla lintumaailma hieman hiljenee, mutta silloin on hyvä aika kuunnella yölaulajia, esimerkiksi viiriäisten hassua putputusta, kehrääjien surinaa ja sirkkalintujen siritystä. Illalla voi kuulla ruokaa kerjäävien pöllönpoikasten ääntä. Ruokokertunen jaksaa yhä kuuluttaa reviriään päivin ja öin rantaruovikoissa. Tervapääskyt lentelevät tauotta hyttysjähdissä tunnusomaisesti kirkuen. Sorsalinnut aloittavat sulkasadon ja piiloutuvat ruovikoihin. Ruskosuohaukat lentelevät ruovikoiden yllä saalista etsimässä. Kalastaja saa seurakseen saalista kättäviä lokkeja ja tiiroja.

Kuva Eelis Rissanen

Loppukesä ja syksy

Kahlaajien syysmuutto kestää pitkään, heinäkuulta lokakuulle. Lieterannoilta voi löytyä hyvän ”pudotuskelin” (lounais- tai länsituuli rankkasateiden yhteydessä) sattuessa suuria määriä mm. sirrejä, vikloja, kuireja, suokukkoja ja tundrakurmitsoita. Peltoaukeilla nopeasti lentelevät haukat istahtavat toisinaan hetkeksi sähkölinjoille lepäilemään - lintukuvaajan onneksi. Kurjet kokoontuvat pelloille parviksi ja niiden surumielinen ääntely enteilee syksyä. Joutsenet, hanhet ja kyyhkyt viiپیlevät suurina parvina sänkipelloilla ruokailemassa ja lepäilemässä. Siemensyöjät kuten tiklit sekä varpus- ja peippolajit viihtyvät joutomailla siemeniä tankkaamassa. Sembramännyn siemenet puolestaan ovat suurta herkkua pähkinähakille, joka ahmii niitä kuvun täydeltä ja varastoi osan talvea varten.

Talvi

Sydäntalvi on Pohjois-Savossa pimeä ja kylmä, mutta se ei suinkaan ole linnuton. Varsinkin ruokintapaikoilta löytyy eri tiais-, tikka- ja varpuslajeja, punatulkkuja, keltasirkkuja, urpiaisia, fasaaneja, viherpeippoja sekä mustarastaita. Silloin tällöin varpushaukka tai varpuspöllö nappaa ruokintapaikalta pikkulinnun saaliikseen. Myös varislintuihin kuuluvat varis, harakka, naakka, korppi ja närhi talvehtivat Suomessa. Pohjantikan voi löytää vanhoista kuusimetsistä seuraamalla sen hentoa koputusta. Metsäkanalinnut kuten teeri, metso, riekko ja pyy yöpyvät pakkasilla lumikolossa eli kiepissä, ja ruokailuvia lintuja voi nähdä päivisin puissa. Koskipaikoilla viihtyy ainoa ruokansa pohjasta sukeltava varpuslintu, koskikara. Se muuttaa pohjoiseen huhtikuun puolivälin tienoilla. Käpylinnut aloittavat pesintänsä aikaisin kevättalvella. Kuulaina öinä tammi-huhtikuussa voi kuulla eri pöllölajien ääntelyä.

” Sydäntalvi on Pohjois-Savossa pimeä ja kylmä, mutta se ei suinkaan ole linnuton.”

***Lintuaiheita
jäsenilloissa
Luontotuvalla***

11.10. ja 22.11.

Tule mukaan!

***Katso lisätiedot
s.6***

LINTUKERHON TOIMINTAVUOSI

Teksti ja kuvat: Eelis Rissanen

Lintukerho jatkoi Lintuyhdistys Kuikan lintuharrastusperinnettä KLYYssä. Järjestely tehtiin loppuvuodesta 2021 Lintuyhdistys Kuikan rekisteröitymisen jälkeen. Lintukerhon hallitukseen nimettiin pieni toimiva ryhmä, johon kuuluivat puheenjohtajana Pekka Tenhunen ja jäseninä Jaakko Hakola, Mervi Hyvönen ja Eelis Rissanen. Lisäksi Osalan Tapio on ollut toimintaa kehittämässä ja organisoimassa hallituksen apuna. Toimintaa työstettiin myös yhteistyössä KLYYn hallituksen jäsenten kanssa.

Tavoitteena oli, että periaatteessa kerran kuu-kaudessa olisi joku yksittäinen tapahtuma. Tapahtumien osalta mietittiin nimenomaan osallistumisen helppoutta. Toiminta käynnistettiin tammikuussa Kuopio Isolla Hautausmaalla valtakunnallisen Pihabongauksen yhteydessä. Paikalla järjestettiin kolme tunnin mittaista kävelykierrosta tapahtuman teeman mukaisesti. Paikalle kertyi peräti yli 50 henkilöä. Tästä saatiin hyvä alku vuodelle. Tapahtuma toteutettiin yhdessä Lintuyhdistys Kuikan kanssa.

Tämän lisäksi talven ja kevään aikana järjestettiin seuraavat tapahtumat: helmikuussa lintukävely Flodbergin hautausmaalla, maaliskuussa pöntönrakennustalkoot Luontotuvalla, huhtikuussa linturetki Kallansilloille Foto Fennican optiikkaesittelyn yhteydessä, ja toukokuussa torniopastus Keihäsjärven tornilla. Kaikki tapahtumat keräsivät hyvän osallistujamäärän.

Monen lintuharrastajan harrastus keskittyy vahvasti kevääseen, mutta lintuja voi tarkkailla vuoden ympäri. Loppuvuoteen onkin tarkoitus mieltä vastaavalla tavalla

erilaisia tapahtumia, joihin voi helposti osallistua. Loppuvuoden tapahtumissa on luvassa ainakin syysmuuton seurantaa ja tietoa lintujen talviruokintaan liittyen. Tapahtumista ilmoitetaan tarkemmin Lintukerhon WhatsApp-ryhmässä, KLYY:n nettisivuilla, Facebookissa ja myös tämän lehden sivuilla.

Näe yksityiskohdat

Kiikarit

Kaukoputket

Lintukirjat

kuvat Panasonic G9 ja Leica 100-400 mm/f4,0

Meiltä löytyvät myös linnunpöntöt, ruokinat, jalustat ja muut lintuharrastusvälineet. Tule tutustumaan. Ostamalla Lintuvarustees-ta tuet samalla lintujen suojelua.

BirdLife
lintu varuste

Lintuvaruste Oy, Koetilantie 1 B 3, 00790 Helsinki
www.suomenlintuvaruste.com,
lintuvaruste@birdlife.fi, p. 09-386 7856

Kameralla perhosia metsästämään

Teksti ja kuvat: Tapio Nevalainen

Punalatvan kukat houkuttelevat loppukesällä luokseen parvittain päiväperhosia. Tässä neitoperhonen.

Perhoset ovat suosittu luonto-harrastuskohde ehkä siksi, että monet perhoslajit, erityisesti päiväperhoset, ovat hyvin näyttäviä ja niiden siipien hohtavat värit ja kuviot ovat hyvin kauniita ja monimuotoisia. Lapsena harrastin perhosten keräilyä haavilla. Laitoin pyydystämäni perhosen purkkiin, jossa oli myrkkynä etikkaeetteriä (etyyliasettaattia) ja sitten levitin perhosen siivet levityslaudan avulla. Onneksi nykyään perhosia voi harrastaa myös valokuvaamalla. Päiväperhoset ovat aktiivisimmillaan aurinkoisina päivinä, mutta paras aika kuvata perhosia on yleensä puolipilvisellä säällä tai aamulla, jolloin perhoset ovat vielä paikallaan, mikä antaa hyvän

tilaisuuden ottaa lähikuvia. Kuvaajan on tunnettava perhosten käyttäytyminen, joten perhosia tarkkailemalla voi löytää hyvän perhoskuvauspaikan. Perhoset pysähtyvät usein ruokailemaan kukilla, tosin jotkin lajit, esimerkiksi suruvaippa ja haapaperhonen, pysähtyvät yleensä hiekkateille imemään kosteutta ja mineraaleja. Perhosia pääsee kuvaamaan läheltä, kun niitä lähestyy varovasti hitain liikkein. Parhaimpia perhospaikkoja ovat niityt, kedot, pientareet ja muut joutomaat. Hyviä alkukesän perhoskasveja ovat syreenit, joissa vieraillevat mm. ritariperhoset ja illan hämärtyessä kiitäjäperhoset. Parhaita loppukesän perhoskasveja ovat punalatvat ja nauhukset, joissa erityisesti nokkos-, neito-

amiraali- ja sitruunaperhoset vieraillevat. Perhosia voi houkuttaa myös perhosbaarilla, jossa voi olla banaaninsiivuja, vesimelonia ja ylikypsiä hedelmiä. Yöperhosia voi houkuttaa voimakkailla ultraviolettisäteilyä lähettäviä lampuilla.

Perhoskuvauksessa on tärkeää saada perhosesta mahdollisimman terävä ja täysin tarkennettu kuva, mutta tausta voi jäädä epätarkaksi. Kohteesta kannattaa ottaa mahdollisimman monta kuvaa ja lisäksi kohdetta on hyvä kuvata eri kulmista. Usein monien otosten joukosta löytyy vain muutama täysin tarkka otos. Pienet perhoset ovat haastavampia kuvattavia kuin keskikokoiset tai isokokoiset lajit. Perhosia voi kuvata kännykällä

KLYY, piiri, liitto

– mihin niitä kaikkia tarvitaan?

Teksti: Helvi Heinonen-Tanski, KLYY:n jäsen ja piirin puheenjohtaja sekä liittovaltuutettu

Tätä tekstiä lukevat lähinnä Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistyksen – tuttavallisesti KLYY:n jäsenet. Tunnette varmaan oman yhdistyksenne aika hyvin, joten kuvaan sitä vain lyhyesti. Yhdistyksemme on maamme vanhin alan suomenkielinen yhdistys. Tavoitteinamme ovat sekä luonnon- ja ympäristönsuojelu että luonnon tutkimus. Toimintamme keskittyy Kuopioon ja sen läheisyyteen ja toiminta pyörii toimintaseurojen ja jaoston ympärillä. Käykää Luontotuvassa Puijonkadulla jo ihan uteliaisuuttannekin! Valvomme aktiivisesti luonnon ja ympäristömme etuja tekemällä mielipiteitä, kannanottoja ja tarvittaessa valituksia (muutoksenhakuja). Näiden mielipiteiden ja valitusten tekoon olette kaikki tervetulleita – erityisesti, jos tunnette hyvin alueen, jota käsitellään. Pula on mm. luontokartoituksiin pystyvistä ihmisistä. Tiedoksi toiminnan hallinnosta kiinnostuneille: joka syysvuosikokouksessa kaksi hallituksen jäsentä on erovuorossa, joten hallitukseen voi päästä.

Meillä on kahta tyyppiä jäseniä: osa on pelkästään KLYY:n jäseniä ja osa on KLYY:n jäseniä Suomen luonnonsuojeluliiton kautta. Pelkän KLYY:n jäsenet maksavat pienempää jäsenmaksua, mutta Luonnonsuojeluliiton jäsenet tukevat omalta osaltaan koko maan luonnon- ja ympäristönsuojelua. Koska koko maan suojelu on minusta tärkeää, yllytän kaikkia liittymään Suomen luonnonsuojeluliittoon ja maksamaan siis korkeampaa jäsenmaksua.

Pohjois-Savon paikallisyhdistykset muodostavat Pohjois-Savon luonnonsuojelupiirin, joka on kaikkien seitsemän paikallisyhdistysten yhdysside (<https://www.sll.fi/kuopio/>). Piiri on Luontotuvassa KLYY:n alivuokralainen. Piiri edustaa luontoväkeä monissa paikallisissa työryhmissä. Piiri tekee mielipiteitä ja tarvittaessa muutoksenhakuja (valituksia). Jos jokin hanke koskee useita yhdistystä (esimerkiksi taannoinen Finnulp), piiri on usein mukana. Piiri on mukana myös pienien yhdistysten valituksissa, sillä jos valitusta ei hyväksytä, tulee maksettavaksi oikeudenkäyntimaksu, joka korkeimmassa hallinto-oikeudessa on 530

€. Sitä pienet yhdistykset eivät pystyisi maksamaan, joten piiriä voidaan tarvita.

Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri tekee usein yhteistyötä naapuripiirien kanssa. Meille vedet virtaavat tavallisesti Kainuusta ja osin Pohjois-Karjalasta ja meiltä ne virtaavat Etelä-Savoon, joten mm. vesiasioissa tehdään yhteistyötä. Kaivosvaraukset ja niiden etsintäluvut ovat viime aikoina työllistäneet piiriä, sillä varausalat kattavat laajoja alueita usein eri piirien alueella. Hyvin ajankohtaisia ovat Yara, Terrafame ja jäteongelmalliset jo toimintansa lopettaneet Särkiniemi ja Kotalahti Leppävirralla. Jäsenyhdistyksillä on puhevalta piirin toiminnassa ja yhdistykset valitsevat piirihallituksen jäsenet. Henkilöedustajien täytyy kuulua Suomen luonnonsuojeluliittoon.

Suomen luonnonsuojeluliiton omistavat 15 luonnonsuojelupiiriä, josta Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri on yksi. Piirillämme on edustaja liittovaltuustossa, joka tekee tärkeät päätökset. Nyt 3-4 syyskuuta olimme liittokokouksessa päättämässä liiton tulevaisuudesta. Meiltä on edustajia liiton eri valiokunnissa ja myös liittohallituksessa. Liitolla on monta palkattua asiantuntijaa, joita piirit voivat työllistää. Mm. Finnulp-episodissa minä kuulin liitolta silloin tuoreesta EU:n tuomioistuimen Weser-päätöksestä. Asiaa tuntemattomille: tämä päätös oli Finnulpin hylkäämisessä ratkaiseva tekijä ja vetosimme siihen kaikissa vaiheissa. Vieraslajihanke ja avohakkuiden vastustaminen ovat liiton koordinoimia (kun liittovaltuusto salli niiden hakea rahaa ja käyttää sitä). Liitolla on tärkeä rooli kaivannaisteollisuuden ympäristöasioissa ja niiden kritiikissä. Liitto vaikuttaa Suomen lainsäädäntöön valmistelun eri vaiheessa ja kaikkien puolueiden kautta. Vielä sisäpiiritietona: kun liitto tai piirit tekevät hankalia mielipiteitä tai valituksia, työ on monen ihmisen yhteistyötä. Vaikka hanke olisi Lapissa tai Kuopiossa, vapaaehtoiset ystävät (monet liittovaltuustosta tai -hallituksesta) voivat auttaa, varsinkin jos tarvitaan tietyn alan asiantuntemusta. Yhdessä olemme aina enemmän. -Tukekaa tätä toimintaa ainakin jäsenmaksullanne!

tai digipokkarilla, mutta niiden ominaisuudet eivät aina riitä hyvälaatuisiin kuviin, johtuen niiden objektiivien valovoiman ja lähitarkennusominaisuuksien puutteista. Makro- eli lähikuvausobjektiivilla varustettu järjestelmäkamera on paras vaihtoehto. Objektiiviksi sopii parhaiten 100-200 mm telemakro. Itse kuvaan perhosia järjestelmäkameralla, jossa on 105 mm polttovälin telemakro, joka on valovoimaltaan f/2.8. 200 mm telemakro voi olla hyvä arkoja perhosia kuvattaessa, mutta haittapuolina ovat objektiivin korkeampi hinta ja heikompi valovoima.

Ritariperhonen antautuu harvoin kuvattavaksi, mutta joskus se saattaa pysähtyä syreenin kukille.

LAPSET ULOS!

Teksti ja kuvat Piia Ratava

Sulaa hulluutta vai intensiivistä yhteistä aikaa? Sopivassa suhteessa molempia ja kaupan päälle reilusti raitista ilmaa, liikuntaa ja älylaittevapaata aikaa. Mistäkö kyse, no lasten kanssa vaeltamisesta!

Lapset ovat erilaisia, niin kuin me aikuisetkin, mutta suositusten ottamaan lapset tai lapsenlapset seuraavalle vaellukselle mukaan. Kun aloittaa patikoimalla lähilaavulle, -metsään tai vaikka takapihalle, ei kynnyks ole liian iso ja ”keskeyttäminen” on sallittua missä vaiheessa vain, jos nälättää/pelottaa/tulee kylmä.

Lasten kanssa retkeilyssä ja vaeltamisessa oleellista on riittävät eväät, nälän välttäminen ja kylläisenä pitäminen... Nälkäisenä meistä kaikista tulee enemmän tai vähemmän kiukkuisia, mutta erityisesti lapset näyttävät kiukun ja väsymyksen herkästi. Taukoja tulee olla riittävästi ja säännöllisesti ja jo ennen kuin on jano tai nälkä – ja silloin kannattaa myös aikuisen syödä ja juoda.

Leikille kannattaa varata aikaa taukojen yhteyteen, ja toisaalta pitää yhtenä motivaattorina myös sitä, että sitten kohteessa/leirissä/laavulla saa leikkiä pidempään ja syödä vaikka sen kaikista herkuimman evään. Suklaapatukka taskussa on ihmeellinen tsemppari välillä meille aikuisillekin, jos rinka painaa ja matkaa vielä on. Lapsen reppuun pakattujen omien herkkujen lisäksi aikuisella kannattaa olla aina hiukan extraa jemmassa, jos ”hiiri” onkin syönyt kaikki herkut jo ekana päivänä...

Reitin ei lasten kanssa tarvitse olla superhelppo kulkeamiseen, mutta lyhyt se kannattaa olla ainakin ensimmäisillä pidemmillä vaelluksilla, jotta oppii tuntemaan omien lastensa jaksamisen rajat. Yleensä kivet, juuret ja muut aikuisten hankalina pitämät polut ovat oivia kiipeily- ja seikkailureittejä, jotka saattavat jopa nopeuttaa matkan tekoa!

Ota lapset mukaan reitin ja kohteen suunnitteluun, ja sopikaa yhdessä myös jo palkintoja tai yhteistä tekemistä leirissä olon ajaksi. Ruokalistaan kannattaa sisällyttää ainakin yhdet letut hilloineen ja vaikka kermavaahtoineen, ja guuglailla retkiruokareseptejä houkuttimiksi. Esimerkiksi meillä on viime aikojen pikaruokahitti ollut nachopelti, joka kotioleissa tehdään uunissa, mutta taipuu tranquian pannuun tosi hyvin. Meillä nachojen päälle laitettiin tomaattikastiketta, vegekebabia ja vuustoraastetta. Viimeksi tehtiin tätä Pahakurulla, Hetta-Pallas-reitillä ja kylä osui ja upposi! Takana oli 13km kävelyä (plus lapsilla ne ylimääräiset taukojen hippa ja riehumisleikit) ja leirien pystytys. Jälkkäriksi paistettiin vielä letut, ja ei muuten tarvinnut yöllä herätä energiatason laskusta johtuvaan paleluun...

Esiteinejä ja teinejä voi kiehtoa ajatus saada oma telttä täysin itselleen tai saada jokin isompi vastuu itselleen, kuten vaikka nuotion teko iltaisin. Jos peliajan kinuaminen on ongelma, siitä pääsee jättämällä puhelimen kotiin. Meillä puhelimet on mukana lasten sairauksien vuoksi, mutta kun heti tekee selväksi, että akkua riittää vain verensokerien tarkkailuun ja akun loppuminen keskellä

Kantamuksia lapsille iän mukaan; pienin taapero jaksaa kantaa ainakin unilelunsa, ja siitä sitten ikävuosien mukaan lisää makuupussia, alustaa, varavaatteita ja omat herkut tietenkin! 10-vuotias kantaa jo reippaasti omat tavaransa ja kevyen majoitteen kuten riipparin, kunhan rinka on omaan selkään sopiva ja oikein pakattu.

erämaata voisi aiheuttaa vaaratilanteen, ei kyselyitä ole ollut. Valokuvaaminen on monesta lapsesta ja nuoresta hauskaa, ja kuvista saa retken jälkeen muokkailtua mitä ihmeellisimpiä taideteoksia kuvankäsittelyohjelmilla.

Suunnittelemalla perusasiat kuntoon, ja varautumalla hiukan paremmin kuin omille reissuille, saa itse vaelluksen ajan mennä huolettomasti lasten ehdoilla. Ensiaputaitoja voi harjoitella jo ennen reissua lasten kanssa. Pelivaraa kannattaa jättää, eikä pitää liian tiukasti kiinni omista tavoitteistaan.

Lasten mieliin ei välttämättä jää se aikuisen havittelema, sie-lua hiveloivä maisema, vaan se tavalliselta kotipi-han kiveltä näyttävä SUPER-kivi teltan vieressä, jonka luona oli mahtavat leikit ja maja!

Ps. Tulossa luontoilta myös tästä aiheesta, seuraile sivujamme!

”Yleensä kivet, juuret ja muut aikuisten hankalina pitämät polut ovat oivia kiipeily- ja seikkailureittejä, jotka saattavat jopa nopeuttaa matkan tekoa!”

Leikkikivi Kilpisjärven erämaa-alueella kesällä 2021.

Maailman ensimmäinen kansallinen kaupunkipuisto perustettiin Tukholmaan vuonna 1995. Pian asia rantautui myös Suomeen ja puiston perustamismahdollisuus sisällytettiin valmisteilla olleeseen maankäyttö- ja rakennuslain uudistukseen.

Kansallinen kaupunkipuisto on ympäristöministeriön myöntämä arvonimi. Lakimääritelmän mukaan se voidaan perustaa ”kaupunkimaiseen ympäristöön kuuluvan alueen kulttuuri- tai luonnonmaiseman kauneuden, historiallisten ominaispiirteiden tai siihen liittyvien kaupunkikuvallisten, sosiaalisten, virkistysellisten tai muiden erityisten arvojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi”. Kyseessä ei siis ole luonnonsuojelualue.

Tällä hetkellä Suomessa on kymmenen puistoa. Vanhin puistoista on Hämeenlinnassa Aulangon-Vanajaveden alueella vuodelta 2001.

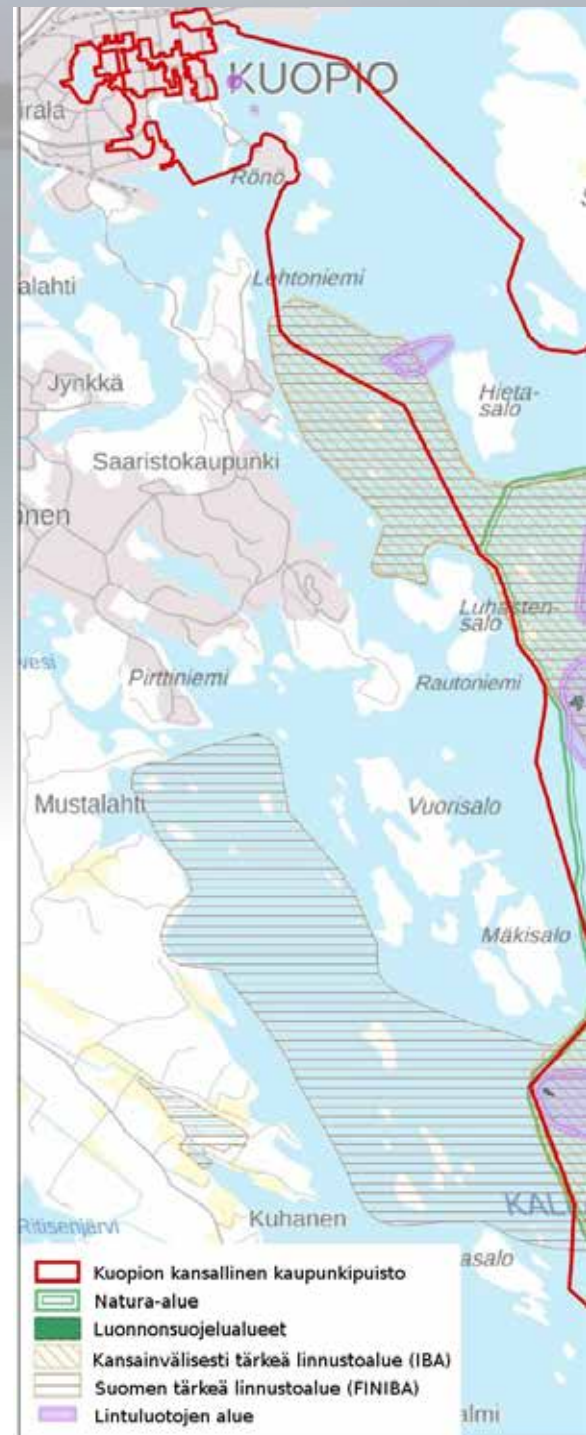
KLYY esitti jo vuonna 1998, että Kuopioon perustettaisiin Suomen ensimmäinen kansallinen kaupunkipuisto. Onhan meillä upea Kallavesi ja Puijo, jotka Väinölänniemen ja kaupunkikeskustan puistojen kanssa muodostavat hienon kokonaisuuden. Ideaa esiteltiin mm. kaupunginvaltuutetuille.

Ehdotus sai ristiriitaisen vastaanoton. Kansallisen kaupunkipuiston käsite oli useimmille päättäjille vielä outo. Monet pelkäsivät, että kaikenlaisesta ylimääräisestä suojelusta koituu haittaa kaupungin kehittämiselle. Sanottiin: ”Tarvitseeko meidän olla tässä asiassa ensimmäisiä?”

Lopulta Kuopion kansallinen kaupunkipuisto perustettiin viisi vuotta sitten. Puijo tipahti aluerajauksesta pois, koska katsottiin, että moottoritie katkaisee sinne vihreän yhteyden Kallavedeltä.

Syksyllä 2021 oli lausunnolla luonnos Kuopion kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaksi. KLYY:n mielestä Kallaveden saaristoluonnon ainutlaatuisuus ja luontoarvot jäivät luonnoksessa ”taka-alalle”. Saariin mm. suunniteltiin metsänhakkuita. Ekologiset käytävät lähialueille kuten Puijolle ja Neulamäkeen ovat tärkeitä. Luonnolla on iso merkitys myös matkailun kannalta.

Kuopion kaupungin yleiskaavapäällikkö Heli Laurinen toimii puistohankkeen yhteyshenkilönä. Luonnon Ystävä -lehti kyseli hänen ajatuksiaan.

en kaupunkipuisto

Mikä on Kuopion kansallinen kaupunkipuisto ja miten se syntyi?

Kansallisen kaupunkipuiston arvonimi turvaa kaupungin kaupunkiympäristön kehittämistä, arvokohteiden säilymistä, eheyttävää kaupunkisuunnittelua, alueiden virkistyskäyttöä sekä luonto- ja kulttuuriperinnöllisten arvojen säilyttämistä. Se määrittää ne kaupungin kulttuuriset, historialliset, ekologiset ja esteettiset arvot, jotka halutaan säilyttää tuleville sukupolville.

Kansallinen kaupunkipuisto on kaupungin tahtotila luonnon ja kulttuuriympäristön säilyttämiseksi ja hoitamiseksi. Idean maankäyttö- ja rakennuslakiin toi ruotsista ympäristöneuvos Jukka-Pekka Flander. Kuopion kaupunkipuisto (rajaus ja sisältö) syntyi pitkäjänteisen yhteistyön tuloksena ympäristöministeriön kanssa neuvotellen. Prosessi sai alkunsa valtuustoaloitteesta vuosituhatluvun vaihtuessa. Alueesta tehtiin esiselvitys vuonna 2006 jonka pohjalta 10 vuotta myöhemmin rajausta lähdettiin muovaamaan Ministeriön ohjauksessa. Ministeriö halusi juhlistaa Suomen 100-vuotisjuhlaa valitsemalla silloin yhdeksännen kansallisen kaupunkipuiston.

Mikä Kuopion puistossa on omaleimaista ja erityistä?

Jokainen kansallinen kaupunkipuisto on näyteikkuna Suomen luontoon ja kehitykseen.

Jokaisella kaupunkipuistolla on oma "tarina" ja Kuopiossa se on sisävesisaariston kaupungin kasvutarina. Ainutlaatuisia Kuopiossa ovat saaristo ja sen laaja virkistyskäyttö sekä rännikadut että myös kulttuurihistorialliset rakennuskohteet kaupungin kasvun eri vuosisadoilta ja -kymmeniltä.

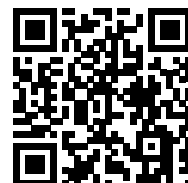
Mitä puisto tarjoaa luontoihmiselle? Anna vinkki!

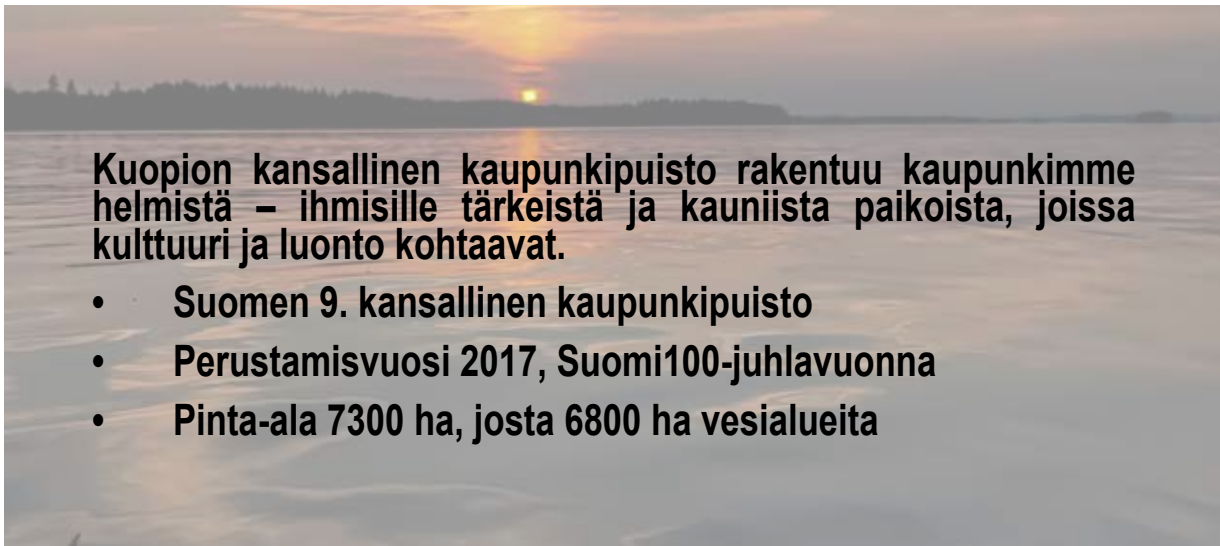
Kansallinen kaupunkipuisto kokoaa mielenkiintoisesti yhteen osia kaupungin historiasta, henkilöistä, luonnosta ja kulttuurihistoriallisesti tärkeästä rakennuskannasta.

Uskon, että kaupunkipuistosta löytyy jokaiselle jotakin mielenkiintoista tutustuttavaa.

Tänä vuonna vietämme kansallisen kaupunkipuistomme perustamisen 5-vuotisjuhlavuotta – se näkyy osallistumisina erilaisiin tapahtumiin ja kunnostustoimintoihin mm. saariston virkistyspalveluissa. Hietasalon kota otettiin juhlallisuuksin käyttöön elokuussa.

Lisätietoja verkkosivuiltamme: kuopio.fi/kansallinenkaupunkipuisto

Kuopion kansallinen kaupunkipuisto rakentuu kaupunkimme helmistä – ihmisille tärkeistä ja kauniista paikoista, joissa kulttuuri ja luonto kohtaavat.

- **Suomen 9. kansallinen kaupunkipuisto**
- **Perustamisvuosi 2017, Suomi100-juhlavuonna**
- **Pinta-ala 7300 ha, josta 6800 ha vesialueita**

KLYY:n sihteeri Tapio Osala on armoitettu merikotkien ja kalasääskien ystävä, rengastaja ja tekopesien rakentaja. Kun Kuopion kaupunginmetsänhoitaja Seppo Jauhiainen kysyi häneltä mahdollisuutta sijoittaa kansalliseen kaupunkipuistoon kalasääsken livekamera, Tapio innostui oitis. Hän on Pohjanmaan Merikotkat ry:n puheenjohtaja.

Kun kamera asennetaan paikalleen ennen pesintää, se ei häiritse lintuja.

Tapio johti projektia ja kertoo:

Kallaveden sääksikanta ei vielä ole vahva. Lisää mahtuisi, jos vain pesäpuita löytyisi. Pohjanmaan Merikotkat rakensi Kuopion kaupungin tilauksesta kansalliseen kaupunkipuistoon kaksi sääksen tekopesää vuonna 2021.

Pesiä rakennettaessa tuli puheeksi sääksen pesäkamera, joka lähettäisi kaiken kansan katsottavaksi pesän tapahtumia. Pohjanmaan Merikotkilla oli kokemusta kameroista merikotkan ja sääksen pesille.

Tuumasta toimeen ja kevättalvella 2022 Pohjanmaan Merikotkat toteutti hankkeen Kallavedelle kaupungin kanssa yhteistyössä. Harri Laakkonen Pohjanmaan merikotkista kiipesi pesälle ja asensi kameran ja tekniikan.

Pesäksi valittiin sellainen, jossa viime vuosina on pesintä onnistunut. Huhtikuun lopulla, aikataulun mukaan, sääksiemöt palasivat ja pesintä alkoi onnistuneesti.

Projekti on monivuotinen ja Kuopion kaupungin sekä Pohjanmaan Merikotkien kotisivujen kautta voi elävää kuvaa seurata huhtikuusta syyskuuhun. Pesäkameralla oli runsaasti seuraajia, ulkomaita myöten, heti ensimmäisenä vuonna. Se löytyy osoitteesta kuopio.fi/saaksilive.

Kuva Hannu Vainiopekka

APURAHAPÄÄTÖKSET 2022

Lehtori Betty Väänäsen apurahat

Agate Auzane, Understanding mechanisms behind yeast interactions with the model plant *Arabidopsis thaliana* (väitöskirjatyö), 1500 €

Jaakko Haverinen, Mikromuovien ja ilmastonmuutoksen yhteisvaikutus kalojen sydän- ja verenkiertoelimistön toimintaan, 3000 €

Heidi Helisjoki, Pitkien ei-koodaavien RNA-molekyylien ilmentyminen progesteronilla ja munarakkulanesteellä käsitellyissä ihmisen siittiöissä (Pro gradu), 2000 €

Essi Järvinen, Metsäsertifikaattien tehokkuus monimuotoisuuden suojelussa (Pro gradu), 2000 €

Jaana Kekkonen, Metson maisemagenomiikka – kyky sopeutua evolutiivisesti ratkaisee taigalajin tulevaisuuden, 4000 €

Anniina Kuha, Geenivirrat suomalaisväestön sisällä (Pro gradu), 3000 €

Mira Latva, Mikro-organismien ja muoviroksan vuorovaikutukset meriympäristössä (väitöskirjatyö), 4600 €

Quang Dang Nguyen, Ei-invasiiviset biomarkerit: lajinsisäiset väriaihtelut puna-ampiaisella *Vespula rufa* (Pro gradu), 2000 €

Suvi Olli, Ympäristö-DNA:n soveltaminen viitasammakoiden tunnistuksessa vesinäytteissä (Pro gradu), 1000 €

Elsi Pulkkinen, Kohdistetun genomiedointiteknologian kehittäminen, 2500 €

Kasvivaurioapurahat

Annika Nylund, Magneettikasvien monimuotoisuus liikenteen saastuttamissa kaupunkiympäristöissä (Pro gradu), 2000 €

Jäsenapurahat

Roseanna Avento, Ukrainan luontoaiheisen valokuvanäyttelyn järjestäminen, 1500 €

Milla Bouquerel, Luontotaajuudella-podcastin tallennusvälineiden hankinta, 700 €

Paula Hyvönen ja työryhmä, Kuopion Luontokino 2022, 1400 €

Markus Miettinen, Pohjoisten lintujen seurantapyyntiprojekti Varkauden Lapinluhdalla, 3800 €

Tapio Osala, Pohjois-Savon sääksien ja merikotkien tutkimus, 1700 €

Rauha Pulliainen, Luontotuvalla toteutettavien kuvataidenäyttelyiden materiaalikuluihin ja tapahtumaohjelman kuluihin, 200 €

Piia Ratava, Luontoaiheiset vierailut erityisryhmille, 500 €

Eelis Rissanen, Kiikarit luonnonystävälle, 780 €

Eelis Rissanen ja työryhmä, Suomen 4. lintuatlaksen toteuttaminen Pohjois-Savossa, 4000 €

Anna-Maria Veijalainen ja työryhmä, Biomuovien hajoamisen tehostaminen biojätekompostissa, 1800 €

Maaret Väänänen ja työryhmä, Hanke Kuopion Haminalahden haitallisten vieraslajien torjumiseksi, 850 €

Luontosataset

Jari Julkunen, Suomen vesiperhoset ja Suomen hyppyhämähäkit-kirjojen hankinta

Tuula Junnikkala, Uusien vaelluskenkien hankintaan

Tuomo Keinänen, Laadukkaiden Schwegler-linnunpönttöjen hankintaan

Timo Koskinen, Pohjoiseen suuntautuvan vaelluksen ruoka- ja polttoainekustannuksiin

Asta Lahdesmäki, Akkukäyttöisen oksasilppurin hankinta

Leena Raveikko, Lumikenkien hankintaan (valokuvaus)

Millainen on KLYYY?

Satu Liukkonen teki toukokuussa Pieksämäen Diakonia-ammattikorkeakoulun sosionomi-diakoniatyön opintoihin liittyen harjoitustyön, jonka aiheena oli Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys. Tehtävään sisältyi powerpoint-esitys koululla sekä yhdistyksen toimintaa kuvaileva teksti. Satulla ei ollut KLYYY:stä ennakoon mitään tietoja. Yhdistyksen esittelyteksti teksti syntyi netissä olevien kotisivujemme ja facebookin avulla.

Voimme siis lukea, millaisena yhdistys näyttäytyy henkilölle, joka tutustuu yhdistykseemme ensimmäisen kerran:

*”Suomessa yhdistystoiminnalla on pitkä perinne, johon liittyy vahvasti vapaaehtoisuus ja yhdessä tekemisen ilo sekä osallisuus. Luonnon ystävien yhdistykseen tutustuin sosionomi-diakoniatyön opintojen tehtävän kautta. Valitsin yhdistyksen Kansalaistoiminta ja järjestötyö-opintojakson tehtäväni, koska yhdistyksen nimessä puhutteli erityisesti sana ”ystävyyttä”. Yhdistyksen tehtävä onkin edistää luonnon ja ympäristön suoje-
lua sekä ylläpitää ja edistää harrastus-*

*ta luonnon tuntemiseen ja tutkimiseen. Luonnon kanssa tämänkaltaisen ystävyys on varmasti vastavuoroista ja pal-
kitsevaa.*

*Luonto kuuluu myös kiinnostukseni koh-
teisiin ja aamulenkki kauniin Kallaveden
rannan luontoon antaa aina (kun vain
lenkin teen...) päivälle hyvän aloituksen.
Luonto kuvastaa Luojaansa. Minulle
luonto merkitsee myös Jumalan läsnä-
oloa ja hiljentymistä.*

*Kevät on heräämisen ja uuden kasvun
aikaa. Kevään tuoreus ja raikkaus, luon-
non herääminen ja sen seuraaminen li-
säävät ihmisen kokonaisvaltaista hyvin-
vointia. Luontokuvat ovat puhuttelevia ja
voimaannuttavia, kuten myös Luonnon
Ystävien yhdistyksen verkkosivujen laa-
dukkaat luontokuvat. Yhdistyksen verk-
kosivut ovat tehty huolella ja niissä on
kerrottu monipuolisesti yhdistyksen toi-
minnasta. Facebook- sivuilla on myös
kuvia ja tarinoita.*

*Erityisesti Facebook- sivuilla puhutteli
yhdessä Kompassin kanssa järjestetty
tilaisuus Puijolla, jonne oli kutsuttu myös
hiljattain Suomeen muuttaneita ukraina-*

*laisia. Tässäkin tapahtumassa yhdistyk-
sen nimen ”ystävyyttä” on vahvasti läsnä.*

*Hieno asia on myös, että Luonnon Ystäv-
vään yhdistyksen verkkosivuilla on yhte-
ystieto, johon voi soittaa luontoeläimen
häätätilanteessa. Tällainen eläinten aut-
tamistyö on tärkeää ja tuli tutuksi, kun
eräänä syksynä perheemme auttoi len-
tokyvyytöntä tilheä. Silloin saimme neu-
voja linnun hoitamiseen Korkeasaaren
eläinpuistosta sekä Heinolan lintutar-
hasta, johon tilhi vietiin. Toisella kerralla
rastas oli törmännyt kotimme ikkunaan
ja oli törmäyksestä pökerryksissä. Eläin-
lääkäripäivystyksen ohjeilla ja hetken
pahvilaatikossa toivuttuaan rastas lähti
kädeltäni lentoon. Oli todella hienoa saa-
da olla auttamassa hädänalaisia luonto-
eläimiä. Jatkossa tiedän, että apua luon-
non eläimen häätätilanteeseen saa myös
Luonnon Ystävien yhdistyksen kautta.”*

PS. Luontoeläimen häätätilanne:

Soita Minnalle 040 163 3660. Kiitos kun
autat! Minna Pellinen on eläinsuojelu-
neuvoja ja KLYYY:n hallituksen jäsen.

Yhdessä yli vaikeidenkin aikojen

Tuki pankkiasioiden hoitoon on käden ulottuvilla välimatkasta huolimatta. Arjen raha-asiat hoituvat kotona itsenäisesti tai tuellamme. Ohjeita maksamiseen ja muuhun etäasiointiin löydät osoitteesta www.op.fi/tuki

Verkkopalvelu

Mobiili

Asiakaspalvelu

Tehtävämme on jo yli sadan vuoden ajan ollut omistaja-asiakkaidemme ja toimintaympäristömme hyvinvoinnin edistäminen.

Palvelut tarjoaa osuuspankki.

OP Tuusniemi

Yön yli retki Julkulassa.

Talviretkeilyn lumoa

Teksti ja kuvat Piia Ratava

Useat jättävät vaellukset ja yön yli-retkeilyn tauolle talven ajaksi, mutta kokeilepa hullaantua talvenkin riemuihin, vielä kun ne ilonamme ovat!

Talviretkeilyn ei tarvitse tarkoittaa extreme-seikkailuja sulaville jäätiköille eikä tuhansien eurojen hankintoja, sillä vaatekaapin muinaiset varusteet ja kirpputorien aarteet ajavat todennäköisesti oikein mukavasti asiansa - ja lähiseudulla voi olla mitä sykehdyttävempiä kohteita!

Tärkeää on suunnitella ja varustautua paremmin kuin kesäkeleille. On paitsi hauskaa, mutta myös erittäin tarpeellista harjoitella pukeutumista, ruoanlaittoa, majoitteen pystytystä ja makuupussin pakkaskestävyyttä ensin esim. omalla parvekkeella tai takapihalla.

Pukeutumisessa kerrospukeutuminen on kaiken perusta. Liikkeelle lähtiessä saa olla hiukan vilu, jotta liikkeessä on sopiva. Hikoilua kannattaa välttää, koska pysähtyessä tulee kosteilla vaatteilla kylmä, vaikka vaatteet olisivatkin urheiluvaatteita tai esim. merinovillaa. Kätevintä onkin lisätä päälle taukotakki heti pysähtyessä ja leirissä ollessa ja liikkua maisemista nautiskellen.

Nykytalvet ovat hyvin vaihtelevia, ja monella talvivaelluksella täytyykin varustautua myös vesisateen mahdollisuuteen. Hyvin pitävät kuorivaatteet tai perinteinen sadetakki ovat siis asioita, jotka erityisesti Keski- ja Etelä-Suomessa retkeilevä pakkaa mukaansa nykytalvina.

Talvella syömisellä ja energian riittävällä saannilla on merkitystä, jotta jaksaa hiihtää ja tallustaa, mutta myös nukkuessa voi tulla kylmä pelkän energianpuutteen takia. Niinpäniin, suklaata saa kerrankin syödä huoletta (ja tarvittaessa jopa keskellä yötä, jos vilunväriä yllättävät)!

Ruoanlaitto pakkasessa vaatii enemmän aikaa ja energiaa, ja esim. kaasukeittimeen täytyy hankkia oikeanlaisia talvikaasua tai saa tyytyä rouskuttamaan kuivaa ja kylmää makaroonia. Toisaalta veden löytäminen on helppoa, kun puroja ei välttämättä tarvitse etsiä kartalta erikseen - lumen ollessa maassa on siinä täten vettäkin, sen kun vain sulattelee puhtaista kinoksista. Veden tai jään sulatteluun kuluu iso osa iltarutiineista, mutta ajan voi onneksi käyttää hyväksi vaikka retkikaverin kanssa rupatellen, tai yksin retkeil-

lessä omia syntyjä syviä miettien ja teltan ovesta revontulia ihailien.

Retkeilykohteista ei voi olettaa löytävänsä kuivia ja lumettomia halkoja, joten omia tulentekotaitojaan voi kokeilla lumisilla ja jäisillä puilla turvallisesti lähilaavulla tai kotipihassa. Omat kuivat sytyt mukaan niin lähiretkelle kuin erämaahankin.

Miten siellä hangessa muka tarkenee nukkua?

Aika monet teistäkin ovat nukuttaneet lapsensa ulkona koko vauva- ja taaperoaajan. Oleellista on tässäkin lämmin kerrasto, lisänä villaa tai fleecettä, kylmästä maasta eristävä alusta tai kaksi sekä makuupussi. Jos ei omista muhevaa talvipussia - eikä sitä parin retken takia ole edes järkeä hommata - niin hyvin usein riittää kaksi kesäpussia päällekkäin ja lisäksi vielä perienglantilainen kuumavesipullo-taktiikka. Näillä keinoin olen itse tarennut -33 asteessa ei-talvipussilla.

Jos teltat, pressut, laavut tai riippumatot eivät houkuta, on tarjolla myös autio- ja varaustupia, joihin kallistaa päänsä upean retkipäivän päätteeksi. Osassa niistä löytyy myös sauna pulahduspaikkoi-neen! Mukana pidemmällä reissuilla tarvitaan kuitenkin aina myös jokin majoite, jos vaikka lumimyräkkä yllättää ennen tuvalle pääsyä.

Jos ei omista suksia, telttaa tahi heppoisintakaan makuupussia, voi kaikenlaisia retkeilykampeita vuokrata mm. yhdistyksistä, yrityksiltä ja vuokrasi-vustoilta netistä. Sukulaisten ja tuttavien tarvikkeita kannattaa myös lainailla! Myös talviretkeilykursit ovat hyvä tapa harjoitella taitoja turvallisesti ja valvotusti. Kompassia en ole nähnyt vuokrattavan, mutta se kannattaa ihan ostaa ja opetella sen käyttöä erilaisten karttojen kanssa ja erilaisissa maastoissa, myös talvi-iltojen pimeydessä otsalampun kanssa seikkaillen!

Tähtikirkkaita pakkasöitä ja hiihtokelejä odottaen...

Lisää talviretkeilystä jäsenillassa 15.11.!

Tule mukaan kuuntelemaan mm. tämän kuvan retkestä!

KOULUPOJAT PÖLLÖRETKELLÄ

Teksti Erkki Perämäki Kuva Mervi Hyvönen

Oli maaliskuinen perjantai vuonna 1973. Odotin veljeni Martin kanssa iltaa, jolloin oli sovittuna Kuopion Nuorten Luonnonystävien pöllöretki Kuopion Haminalahteen. Oli tarkoitus kokoontua klo 18 Luonnonystävien kuraattorin Pekan kotona Mäkikadulla.

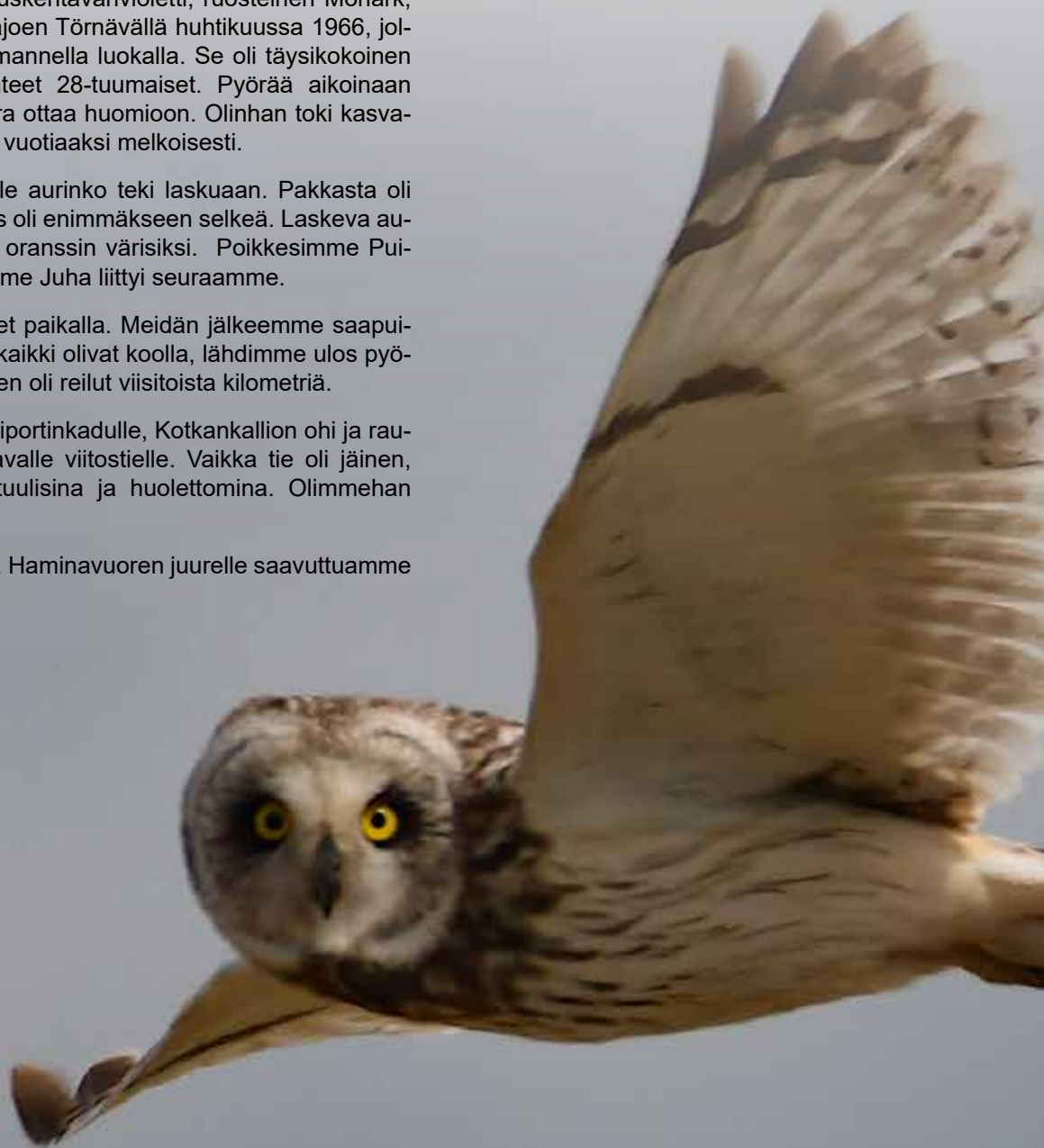
Lähdin matkaan veljeni Martin kanssa hyvissä ajoin. Pyörämme olivat vanhoja vaihteettomia. Martin 26-tuumainen punainen nuorisopyörä, minun vanha ruskehtavanvioletti, ruosteinen Monark, jonka olin saanut jo Seinäjoen Törnävällä huhtikuussa 1966, jolloin olin kansakoulun kolmannella luokalla. Se oli täysikokoinen miesten polkupyörä, vanteet 28-tuumaiset. Pyörää aikoinaan hankittaessa piti kasvuvara ottaa huomioon. Olinhan toki kasvanut 9 vuoden ikäisestä 16 vuotiaaksi melkoisesti.

Polkiessamme Mäkikadulle aurinko teki laskuaan. Pakkasta oli vain muutama aste. Taivas oli enimmäkseen selkeä. Laskeva aurinko värjäsi harvat pilvet oranssin värisiksi. Poikkiesimme Puijonkadulla, missä kaverimme Juha liittyi seuraamme.

Taisimme olla ensimmäiset paikalla. Meidän jälkeemme saapivat Patrick ja Jaska. Kun kaikki olivat koolla, lähdimme ulos pyörille. Matkaa Haminalahteen oli reilut viisitoista kilometriä.

Mäkikadulta poljimme Tulliportinkadulle, Kotkankallion ohi ja rautatien alitse etelään johtavalle viitostielle. Vaikka tie oli jäinen, poljimme jonossa hyväntuulisina ja huolettomina. Olimmehan menossa pöllöretkelle.

Matka sujui harmittomasti. Haminavuoren juurelle saavuttuamme oli jo pimeää.

Aloitimme kuuntelun. Oli alkanut tuulla ja taivas alkoi veäytyä pilveen. Metsän huminan seasta oli aluksi vaikea erottaa mitään muita ääniä. Odotimme kauan ja ainakin me kokemattomimmat retkikunnan jäsenet aloimme olla viluisia. Pekka ja Patrick olivat kokeneita retkeilijöitä ja he olivat varautuneet lisäämään vaatetusta pyöräilyn jälkeen. Pekka laittoi kahvipannun spriikeittimelle. Nokipannukahvi maistui viluisille retkeläisille.

Pari muuta kulkijaa poikkesi leiripaikallamme kapealla metsätiellä. He sanoivat kuulleen huuhtajan huhuilua edellisenä iltana. Pekalla oli tiedossa, että jossain Haminauoren kallion kolossa pesii huuhtaja.

Iltta venyi, alkoi sataa lunta. Piti hypellä ja yrittää pysytellä lämpimänä. Harmittelin, etten ollut osannut varautua retkeen lämpimällä varavaatetuksella. Tuohon aikaan minulla oli intoa enemmän kuin harkintakykyä.

Parin tunnin viluisen odottelun jälkeen havahduimme kumeaan etäiseen huhuiluun. Se oli huuhtaja! Kuuntelimme sitä lumoutuneina.

Puolen yön jälkeen sää muuttui suojan puoleiseksi. Satoi suuria märkiä lumihuutaleita. Päätimme lähteä. Pekka kertoi mahdollisesta lehtopöllön reviiristä Kuopion Peto-sella, viitostien itäpuolella.

Poljimme hitaasti, välillä kuuntelemaan pysähtyen, pitkin Petosen pikkuteitä metsien ja peltojen keskellä. Vaikka kuinka yritimme, emme saaneet korviimme lehtopöllön helposti tunnistettavaa ääntelyä. Emme kuulleet helmi-pöllön puputusta, varpuspöllön vihellystä viirupöllön haukahtelusta puhumattakaan.

Saavuimme kotiin klo neljän jälkeen vaattet märästä lumisateesta kosteina.

Vanhempamme heräsivät ja kuulustelivat meitä vihasina. Missä olimme olleet? Kyllähän he tiesivät, että olimme edellisenä iltana lähteneet pöllöretkelle. Sieltähän me tulimme, mistäpä muualtakaan.

ERÄ- JA LUONTO-
OPAS-

JA OHJELMAPALVELUT
POHJOIS-SAVOSSA

Tyhy-/tyky-päivät

- Uutuus "Mehtä"-

pakopelityyppinen kisailu!

Retkeily-, talviretkeilykurssit

- 19.11.2022

- 21.1.2023

Ympäristökasvatus

- maksuttomat koulu- ja
päiväkotivierailut, ulko-oppitunnit
syksy 2022!

Villiyrttikurssit, -retket,

-luennot, -kosmetiikkatyöpajat

- 17.11. Villiyrttivoiteidenteko-ilta

metsakko@gmail.com

facebook.com/Metsakko

instagram.com/metsakko_piia

Verkkokauppa:

holvi.com/shop/Metsakko

KESONSUON KYL MÄ T YÖ T

Teksti Erkki Perämäki Kuvat Pekka Tenhunen

Keväällä 1974 pääsimme veljeni Martin kanssa Kuopion Nuorten Luonnonystävien retkelle Ilomantsin Kesonsuolle. Retki tehtiin touko- ja kesäkuun vaihteen viikonloppuna. Meidän piti pyytää vapaata koulun kevätjuhlasta ja todistuksia jo edellisenä päivänä, koska lähtö retkelle oli heti aamusta perjantaina.

Tämä oli ensimmäinen Luonnonystävien kanssa tekemämme retki, jossa oikein yövyttäisiin. Me olimme valtavan innostuneita, vaikka meillä ei ollut retkeilyvarusteitakaan. Lainasimme rinkat Martin luokkatoverilta ja tämän veljeltä. Kumisaappaat meillä oli ja yhteinen kiikari, vanhat 1960-luvun alussa hankitut ohuet vanutäytteiset makuupussit, mutta ei retkipatjoja, ei retkeilyhousuja eikä -takkeja. Lähdimme retkelle farkuissa ja tavallisissa pusakoissa. Tärkeintä oli päästä retkelle. Varusteita pidimme sivuseikkana.

Kokoonnuimme Kuopion Linja-autoasemalla viileänä ja sateisena perjantai-aamuna. Retkeämme johti Pekka, Kuopion Nuorten Luonnonystävien kuraattori. Meitä oli kolme telttakuntaa, Pekka ja Patrick, Petri ja Jaska sekä Juha, Martti ja minä.

Matkasimme linja-autolla ensin Joensuuhun, missä jouduimme odottamaan Ilomantsiin menevää linja-autoa toista tuntia. Kun Ilomantsin auto lopulta lähti, oli sade lakannut ja matkan aikana alkoi kirkastua. Jäimme pois kyydistä Lylyvaaran tienhaarassa. Pekka oli etukäteen tilannut taksin, jolla jatkoimme matkaa Kirvesvaaran kautta Hakovaaran. Siitä patikoimme rinkat selässä muutaman kilometrin taipaleen leiripaikallemme.

”Olimme oikealla retkellä ja olisimme luonnossa koko viikonloppun. Nukkuisimme kaksi yötä teltassa. Mahtavaa!”

Polku kulki mäntykankaita pitkin. Kevätilla oli täynnä laulurastaiden, peippojen, punarintojen, pajulintujen ja tilittien laulua. Aurinko valaisi punertavia petäjien runkoja, tunnelma oli korkealla. Olimme oikealla retkellä ja olisimme luonnossa koko viikonloppun. Nukkuisimme kaksi yötä teltassa. Mahtavaa!

Kun saavuimme Pekan suunnittelemaalle leiripaikalle, kuulimme männiköstä kehrääjän laulua, kahdella korkeudella vaihtelevaa pitkäkestoista surinaa. Sitä ennen en ollut koskaan kuullut kehrääjää enkä sen jälkeenkään. Hetki oli hieno ja ainutlaatuisen.

Heitimme rinkat selästä ja etsimme paikat teltoille. Juhalla oli yksinkertainen kolmen hengen harjatelletta, johon Martti ja minä heitimme makuupussimme paljaalle teltanpohjalle. Juhalla taisi olla jonkinlainen retkipatja. Viritimme valkean tervaskannoista ja metsän risuista. Metsäpalovaroitusta ei ollut. Olihan satanut ainakin parin päivän ajan. Hyttyset eivät vielä vaivanneet, koska oli pitänyt viileää kevättä ja tulevaksikin yöksi ennustettiin pientä pakkasta.

Illan istuimme nuotiolla, paistoin makkaraa, keitimme teetä ja söimme eväsleipiä. Kuuntelimme kehrääjää ja keräilimme yön ja seuraavan päivän varalle risuja ja kantoja nuotiota varten. Yöstä oli tuleva kylmä, kaikki merkit viittasivat siihen. Mitä mahdoimme puhua, ei jäänyt mieleeni. Auringon mentyä mailleen, usvan noustessa suolta ja lämpötilan lähestyessä nolaa ryömimme teltoihimme. Laulurastaat ja punarinnat jatkoivat lauluaan.

Ohut vanutäytteinen makuupussi ei pitänyt lämpöä. Vilu työntyi pussiini. Kärsin aikani, mutta kun tärinä ja puistatukset voimistuivat, luovutin lopulta ja ryömin ulos. Lisäilin puita nuotioon, että tarkenisin. Yöstä tulisi pitkä. Juhalla oli parempi makuupussi ja maan kylmyydeltä eristävä retkipatja. Martilla oli samanlainen onneton makuupussi kuin minullakin. Miten ihmeessä hän pystyi nukkumaan?

Toukokuun viimeisen päivän ja kesäkuun ensimmäisen päivän välinen yö oli valoisa. Oli täysin tyyntä. Suon päällä oli usvaa. Maa alkoi kuuraantua. Laulurastaan alakuloiset kertosaakeet kuuluivat kuusen latvasta. Punarinta helskyyteli surumielistä hopeatiukuaan. Kehräjä oli vaiennut.

Tunnit kuluivat hitaasti. Yritin uudelleen telttaan ja makuupussiin menoa, mutta tärinä yltyi horkaksi. Kävi selväksi, että sinä yönä en nuku. Kuljeskelin ulkona, lisäilin puita nuotioon. Parin tunnin kuluttua valo alkoi lisääntyä ja yhä useampi lintu aloitti laulunsa. Jostain kaukaa kuului teerien soidinpulptusta. Kello neljän aikaan aloin odottaa kavereiden heräämistä, mutta turhaan. Kurkistin Pekan ja Patricin telttaan. He olivat syvässä unessa untuvamakuupus-

seissaan kylmältä maalta eristävien retkipajojen päällä. Eivät näyttäneet sellaisilta, että aivan pian heräisivät. Muutkin nukkuivat. Ihmettelin Martin unenlahjoja. Hän oli sentään yhtä huonosti varustautunut kuin minä. Aloin ymmärtää kunnollisten retkeilyvarusteiden merkityksen.

Aika neljästä kuuteen mateli. Minä yritin lämmitellä nuotion äärellä. Kuuden maissa herätin Juhan ja Martin. He kömpivät nuotiolle. Muutkin retkeläiset heräsivät meidän ääniimme. Keitettiin kahvit ja syötiin leipää. Olimme valmiit päivän seikkailuun.

Pekka oli suunnitellut pitkän jotoksen itse Kesonsuolle.

Martilla oli samanlainen onneton makuupussi kuin minullakin. Miten ihmeessä hän pystyi nukkumaan?

Suolla oli kurkia, metsähanhia ja laulujoutsenia. Kiikarit kaulassa ja ilman muita kantamuksia lähdimme tarpomaan suota. Eteneminen oli hidasta, suo vetinen ja upottava. Pitkospuita ei ollut. Pysähtelimme kuuntelemaan keväisen suon ääniä. Kiikaroimme lintuja. Aika ajoin kuulimme taivaanvuohen mäkätystä sen tehdesä soidinlentoonsa kuuluvia syöksyjä, jolloin vuohen mäkätystä muistuttava ääni tulee laitimmaisista, muista hieman erillään olevista pyrstösulista niiden väristessä suuressa syöksynopeudessa.

Vajaan tunnin paarustamisen jälkeen minä vajosin reisiäni myöten suohon. Saappaani täytyivät jääkylmästä vedestä. Viluisen ja valvotun yön jälkeen en halunnut jatkaa jotosta, vaan palasin leiripaikallemme. Muut jatkoivat vaellustaan. Tein suuret tulet ja kuivattelin housujani ja saappaitani. Saatuaani ne riittävän kuiviksi asetuin makaamaan nuotion äärelle ja nukahdin.

Nukuin varmaan toista tuntia. Kun heräsin, nuotio oli sammunut, mutta aurinko lämmitti. Tein uudet tulet ja ryhdyin keittämään kahvia. Näin kaukaa muiden retkeläisten palaavan; avoimella nevalle näkee kauas. Kun he saapuivat, he saivat kahvia. Iltapäivä ja ilta kuuluivat leirissä lepäillen ja rupertellen. Nevan tarpojat olivat nähneet suolla myös pikkukuovin ja lukuisia liroja sekä tavipariskunnan Koitajoen rannassa. He puhuivat nuolihaukastakin. Iltaa kohti alkoi viilentyä.

Luulin saavani unta, kun edellinen yö oli mennyt valvoessa. Ryömin teltaan ja makuupussiin. Nukahdinkin, mutta heräsin ankaraan puistatukseen. En kerta kaikkiaan voinut nukkua teltassa. Tulin ulos ja käperryin nuotion ympärille. Siinä tulen loimussa nukahtelin ja heräilin lisäämään puita. Niin meni toinen yö.

Kolmas retkipäivä oli aurinkoinen ja edellisiä lämpimämpi. Lintujen tarkkailun jälkeen purimme leirimme ja lähdimme puolen päivän aikaan kotimatalle. Kävelimme Hakovaaraan ja siitä pikkutietä pitkin länteen Koitajoen rantaan. Matkalla Petri sairastui vatsatautiin. Me muut jaoimme hänen kantamuksensa. Pääsimme Koitajoen rantaan, missä oli kapulalossi. Sillä ylitimme joen.

Taivalsimme vielä reilut kolme kilometriä Huhuksen maantielle, mihin jäimme odottamaan postiautoa. Tien varren männikössä oli suuria keloja ja niissä vanhoja palokärjen koloja. Niissä näytti pesivän tervapääskyjä, jotka lentelivät sirppimäisin siivin huimaa vauhtia korkealla männikön yläpuolella. Se oli ensimmäinen kerta, kun näin tervapääskyjä niiden alkuperäisessä pesimäympäristössä. Siihen asti olin nähnyt niitä vain kaupungeissa, missä ne pesivät korkeissa rakennuksissa.

Retkestä jäi minulle myönteiset muistot kylmistä öistä huolimatta. Kehrääjän laulua olen muistellut vuosikymmenien ajan. Opin myös asianmukaisen varustuksen tärkeyden. Retken jälkeen ostin untuvamakuupussin, jota käytän yhä. Sen turvin olen nukkunut monilla kylmän vuodenajan retkillä, myös talviretkellä Patvinsuolla maaliskuussa 1997 parinkymmenen asteen pakkasessa.

Retkestä jäi minulle myönteiset muistot kylmistä öistä huolimatta. Kehrääjän laulua olen muistellut vuosikymmenien ajan.

GALLERIA PUIJONKADUN LUONTOTUPA

Ensimmäinen näyttely avattiin 12.4.2021 ja se oli Sääksisäätiön tuottama, Hannu Vainiopekan kuviin perustuva “Merikotkan paluu”, josta oheinen kuva myös on.

Syksyyn mennessä näyttelyitä on ollut jo kymmenen.

12.- 29.9. Pimeä taivas: Upeita kuvia tähdistä, galakseista ja revontulista.

Seuraava näyttely on Kari Rossisen valokuvanäyttely “Suden neljä vuodenaikaa”,
5.10. lähtien.

Syksyllä ja talvella on tilaa näyttelykalenterissa. Näyttelyiden aiheet voivat olla muutakin kuin valokuvia, esimerkiksi maalauksia/piirroksia.

Ehdotuksia voi lähettää KLYYn sihteerille, Tapio Osalalle,
joka myös on näyttelytoimikunnan jäsen. Sähköposti: tapio.antero.osala@gmail.com

Pehmoja... lasten piirroksia ... ja juttuja

Oma yhteinen kokoontumispaikkamme Puijonkatu 15:ssä eli KLYY:n Luontotupa ottaa edelleenkin asukkaakseen luontoaiheisia pehmoeläimiä lapsivieraidemme kaveriksi. Lapset mukaan KLYY:n toimintaan! Luontotupa on avoinna ma-to klo 13-17.

Syyspuu – Peppi Hakala, 8 v.

Lasten taiteilemia luontopiirroksia tai luontojuttuja otetaan mielellään vastaan Pöllöpostin ja nettikanaviemme iloksi! Lähetä materiaalit osoitteeseen tapahtumat@klyy.fi

**Liittymällä
Kuopion Luonnon Ystävien
Yhdistyksen jäseneksi**

**tuet paikallista
luonnonsuojelutyötä.**

Ole luonnon ääni!

www.klyy.fi

